

О.І. МАЛИШКІН*

(Київська державна академія водного транспорту
імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного, м. Київ, Україна)

Нормативне забезпечення бухгалтерського обліку в Польщі та в Україні в рамках директив ЄС

Метою статті є виявлення особливостей та оцінка відповідності нормативного забезпечення бухгалтерського обліку в Польщі і в Україні сучасним вимогам економічного розвитку країн. Охарактеризовано основні складові нормативного забезпечення бухгалтерського обліку в Польщі та в Україні. Розкрито засади стандартизації бухгалтерського обліку в Польщі та визначено спільні і відмінні риси цього процесу в Україні. Оцінено підходи до організації бухгалтерського обліку і звітності в рамках Директиви 2013/34/ЄС та Міжнародних стандартів фінансової звітності. Виявлено, що за змістом і обсягом закон про бухгалтерський облік в Польщі є значно ширшим за український аналог. Українські національні стандарти бухгалтерського обліку, навпаки, є більш розвинутими за сферами охоплення. Натомість, польські стандарти відрізняються більш детальним викладенням методик обліку і звітності конкретного сегмента обліку. Типовість плану рахунків в Польщі є характерною лише для бюджетних установ і комунальних підприємств, тоді як в Україні типовий план рахунків зобов'язані застосовувати і бюджетні, і комерційні підприємства. Це свідчить про наявність більшої свободи у підприємств Польщі в організаційних засадах обліку.

Ключові слова: нормативне забезпечення, бухгалтерський облік, облік в Польщі, план рахунків, Директиви ЄС.

А.И. МАЛЫШКИН

(Киевская государственная академия водного транспорта
имени гетмана Петра Конашевича-Сагайдачного, г. Киев, Украина)

Нормативное обеспечение бухгалтерского учета в Польше и в Украине в рамках директив ЕС

Целью статьи является выявление особенностей и оценка соответствия нормативного обеспечения бухгалтерского учета в Польше и в Украине современным требованиям экономического развития стран. Охарактеризованы основные составляющие нормативного обеспечения бухгалтерского учета в Польше и в Украине. Раскрыты основы стандартизации бухгалтерского учета в Польше и определены общие и отличительные черты этого процесса в Украине. Оценены подходы к организации бухгалтерского учета и отчетности в рамках Директивы 2013/34/ЕС. Выявлено, что по содержанию и объему закон о бухгалтерском учете в Польше значительно шире украинского аналога. Украинские национальные стандарты бухгалтерского учета, наоборот, являются более развитыми по сферам охвата. Зато, польские стандарты отличаются более детальным изложением методик учета и отчетности конкретного сегмента учета. Типичность плана счетов в Польше характерна только для бюджетных учреждений и коммунальных предприятий, тогда как в Украине типовой план счетов обязаны применять и бюджетные, и коммерческие предприятия. Это свидетельствует о наличии большей свободы у предприятий Польши в организационных принципах учета.

Ключевые слова: нормативное обеспечение, бухгалтерский учет, учет в Польше, план счетов, Директивы ЕС.

* Малишкін Олександр Іванович, професор кафедри обліку і оподаткування Київської державної академії водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного (м. Київ), доктор економічних наук, професор.

Regulatory Support of Accounting in Poland and Ukraine in Context of EU Directives

The article identifies specific features and evaluates the conformity of legal and regulatory support of accounting in Poland and Ukraine to the ongoing challenges of economic growth of the countries. Major components of regulatory support of accounting in Poland and Ukraine are described. The standardization foundations of accounting in Poland have been revealed as well as common and distinctive features of this process in Ukraine have been identified. Various approaches to accounting and financial reporting within the scope of Directive 2013/34/EU and the International Accounting Standards have been evaluated. It is found that the law on accounting in Poland in terms of contents and volume is far more extensive than its Ukrainian counterpart. The Ukrainian national accounting standards, on the contrary, are more sophisticated in terms of fields of application. However, the Polish standards are distinguished by more detailed formulation of methods of accounting and reporting of a specific accounting segment. The uniformity of charts of accounts in Poland is specific only to budgetary institutions and municipal enterprises, while in Ukraine a typical chart of accounts should be used by both budgetary and commercial enterprises. It proves that the Polish enterprises enjoy more freedom in terms of organizational principles of accounting.

Keywords: regulatory support, accounting, accounting in Poland, chart of accounts, EU Directives.

Постановка проблеми. Нормативне забезпечення бухгалтерського обліку і фінансової звітності виступає складовою організації обліку на будь-якому підприємстві. З позиції міжнародного досвіду, корисно порівняти аспекти організації обліку на підприємствах України і Польщі. У свій час Польща входила до соціалістичного табору і разом з СРСР мала атрибути радянських підходів до ведення обліку. Визнання Польщі частиною європейської спільноти сприяло розробленню нової стратегії розвитку економічних і фінансових відносин, у тому числі бухгалтерського обліку, фінансової, податкової та статистичної звітності. Відтак порівняльний аналіз нормативного забезпечення бухгалтерського обліку в Польщі і в Україні дозволяє виявити його позитивні та негативні сторони.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Польські автори практично не звертаються до досвіду України в аспектах обліку і звітності. В основному їхні праці присвячені вивченню міжнародного та європейського досвіду і адаптації Міжнародних стандартів фінансової звітності. Зокрема, К. Винярска (K. Winiarska), Х. Жуковська і Б. Савицька (H. Żukowska, B. Sawicka) досліджують

вплив міжнародного регулювання на побудову бухгалтерського обліку в Польщі [1], напрями інформаційної політики бухгалтерського обліку [2].

Українські та російські автори традиційно описують досвід окремих європейських країн здебільшого в контексті навчальних посібників для студентів, часто оперуючи застарілим матеріалом [3, 4]. Аналіз європейського досвіду можна побачити в працях С. Голова, С. Зубілевич, А. Озеран, присвячених удосконаленню фінансової звітності в контексті трансформації законодавства України до нормативів ЄС [5, 6]. Однак, не дослідженими залишаються законодавчі інструменти організації обліку і звітності в окремих європейських країнах на рівні держави, які створюють інфраструктуру бухгалтерського обліку на рівні підприємства.

Метою статті є виявлення особливостей та оцінка відповідності нормативного забезпечення бухгалтерського обліку в Польщі і в Україні сучасним вимогам економічного розвитку країн і нормативам ЄС.

Виклад основного матеріалу. З часів розпаду Радянського союзу в Польщі і в Україні вибудувалися національні системи нормативного забезпечення бухобліку, склад яких подано нижче (табл. 1).

Таблиця 1

Основні складові нормативного забезпечення бухгалтерського обліку в Польщі та в Україні

Польща	Україна
Закон про бухгалтерський облік (Ustawa z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości)	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV
Національні стандарти бухгалтерського обліку (Krajowe Standardy Rachunkowości)	Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку
План рахунків бухгалтерського обліку для бюджетних і комунальних організацій (Plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych)	План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі; План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій; План рахунків бухгалтерського обліку банків України

Джерело: складено автором на основі аналізу чинного законодавства Польщі та України.

Бухгалтерський облік

Як видно з табл. 1, обидві країни на верхньому рівні засовують національні закони про бухгалтерський облік, а на рівні підзаконних актів – національні стандарти бухгалтерського обліку і плани рахунків бухгалтерського обліку. Проаналізуємо детально кожну з трьох позицій.

I. Закон про бухгалтерський облік. Основним нормативним документом в Польщі є «Закон про бухгалтерський облік» (Ustawa o rachunkowości),

прийнятий у 1994 році [7]. Закон передбачає послідовну реформу бухгалтерського обліку і фінансової звітності відповідно до нормативів ЄС. Як правило, закони такого типу в різних країнах мають одну мету – надати методологічні і організаційні інструменти (норми) щодо ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності. Порівняємо структуру і обсяги розділів національних законів обраних для дослідження країн (табл. 2).

Таблиця 2

Структура і обсяг розділів законів про бухгалтерський облік України і Польщі (станом на 31.12.2016 р.)

Україна	Кількість статей/ стор.	Польща	Кількість статей/ стор.
Номер і назва розділу		Номер і назва розділу	
1. Загальні положення	5/3	1. Загальні положення	8/18
2. Державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності	1/0,5	2. Ведення бухгалтерських книг	17/11
		3. Інвентаризація	2/2
3. Організація ведення бухгалтерського обліку	3/3	4. Оцінка активів і пасивів і визначення фінансового результату	16/20
4. Фінансова звітність	4/6	4а. Звітність корпоративних структур	3/5
5. Прикінцеві положення	1/0,5	5. Фінансова звітність	9/11
		6. Консолідована фінансова звітність групи капіталу	8/8
		6а. Звіт про платежі для уряду	6/3
		7. Подання і оприлюднення фінансової звітності	6/6
		8. Охорона даних	1/1
		9. Бухгалтерські послуги	3/1
		10. Кримінальна відповідальність	4/3
		11. Особливі і перехідні положення	3/1
Разом:	14/13	Разом:	86/115
Додатки	-	Додатки	5/56

Джерело: побудовано автором на основі [7, 8].

Отже, за обсягом і структурою закони двох країн значно відрізняються – український носить рамковий характер (14 статей на 13 сторінках), польський є більш детальним і налічує 86 статей на 115 сторінках та 5 додатків. Привертає увагу наявність в польському законі таких специфічних розділів, які відсутні в українському аналозі – ведення бухгалтерських книг (розділ 2), інвентаризація (розділ 3), звіт про платежі для уряду (розділ 6а), охорона даних (розділ 8), кримінальна відповідальність (розділ 10). Саме тому, вочевидь, менше норм винесено на рівень національних стандартів. Стандарти регулюють ті питання, які не достатньо висвітлені у законі. Даний закон детально описує методичні та організаційні аспекти бухгалтерського обліку і фінансової звітності та концептуально відповідає положенням директив ЄС, зокрема Директиви 2013/34/ЄС.

Щодо дати прийняття, то Польський закон про бухгалтерський облік є більш раннім – прийнятий у

1994 році, а український – на 5 років пізніше (1999 р.). Як і в Україні, до польського закону за весь час чинності вносились чимало змін і доповнень. Відтак польські бухгалтери також вимушені слідкувати за законодавчими змінами і вчасно на них реагувати.

II. Національні стандарти бухгалтерського обліку. На рівні підзаконних актів підприємства та організації Польщі використовують затверджені Міністерством фінансів національні стандарти бухгалтерського обліку (Krajowe Standardy Rachunkowości, KSR). Аналогічна ситуація спостерігається в Україні. В Польщі функції з розробки стандартів покладено на Комітет зі стандартів бухгалтерського обліку (Komitet Standardów Rachunkowości). Станом на кінець 2016 року склад стандартів бухгалтерського обліку у Польщі був наступним:

1) Звіт про надходження коштів (KSR Nr 1 «Rachunek przepływów pieniężnych», 2011 р.);

2) Податок на прибуток (KSR Nr 2 «Podatek dochodowy», 2010 p.);

3) Незавершені будівельні послуги (KSR Nr 3 «Niezakończone usługi budowlane», 2009 p.);

4) Втрата вартості активів (KSR Nr 4 «Utrata wartości aktywów», 2012 p.);

5) Лізинг та оренда (KSR Nr 5 «Leasing, najem i dzierżawa», 2012 p.);

6) Резерви, пасивні нарахування вартості, умовні зобов'язання (KSR Nr 6 «Rezerwy, bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów, zobowiązania warunkowe», 2014 p.);

7) Зміни правил (політики) бухгалтерського обліку, значення оцінки, виправлення помилок, наступні події після звітної дати – зйомки та презентація (KSR Nr 7 «Zmiany zasad (polityki) rachunkowości, wartości szacunkowych, poprawianie błędów, zdarzenia następujące po dniu bilansowym - ujęcie i prezentacja», 2016 p.);

8) Девелоперська діяльність (KSR Nr 8 «Działalność deweloperska», 2014 p.);

9) Звіт про діяльність (KSR Nr 9 «Sprawozdanie z działalności», 2014 p.);

10) Угоди про державно-приватне партнерство та договору концесії на будівельні роботи або послуги (KSR Nr 10 «Umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym oraz umowy koncesji na roboty budowlane lub usługi», 2017 p.).

Отже, в Польщі не відмовляються від національних стандартів як методичної бази бухгалтерського обліку і фінансової звітності. Такий

підхід застосовується і в Україні. Кількість польських стандартів є значно меншою ніж в Україні (10 проти 30). Проте, це не означає їхню меншу значущість для облікового процесу підприємств Польщі. Позитивним в польському варіанті стандартизації вбачаємо:

– наявність у стандартах додатків, роз'яснень та прикладів обліку, які допомагають втілити в облікову практику приписи законодавства;

– більш детально прописаний порядок обліку і звітності певного об'єкту;

– великий обсяг викладу матеріалу в кожному стандарті (від 28 до 104 сторінок). Завдяки цьому кожен з польських стандартів претендує на роль посібника бухгалтера.

Таким чином, в Україні акцент в методичному забезпечення бухгалтерського обліку перенесений на стандарти, а в Польщі – на закон. Загалом, закон і стандарти в Польщі є більш детальними та аналітичними, ніж їх аналоги в Україні, що розширює методичну базу бухгалтерського обліку і звітності.

III. План рахунків бухгалтерського обліку.
В Україні діють три типові плани рахунків: План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі (2013 р.); План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій (1999 р.); План рахунків бухгалтерського обліку банків України (2004 р.). Перші два затверджені Міністерством фінансів України, а останній – Національним банком України.

Таблиця 3

Співставлення аналогічних класів (груп) рахунків Польщі і України організацій державного сектора

План рахунків для бюджетних закладів і самостійних бюджетних установ (додаток 3 до наказу Міністра фінансів Польщі від 05.07.2010 р.)	План рахунків бухгалтерського обліку у державному секторі (затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.12.2013 р. № 1203)
Група 0 Довготривалі активи (Majątek trwały)	Клас 1. Нефінансові активи
Група 1 Грошові кошти та банківські рахунки (Środki pieniężne i rachunki bankowe)	Клас 2. Фінансові активи
Група 2 Розрахунки і врегулювання (Rozrachunki i rozliczenia)	Клас 3. Кошти бюджетів та розпорядників бюджетних коштів Клас 4. Розрахунки Клас 6. Зобов'язання
Група 3 Матеріали і товари (Materiały i towary)	-
Група 4 Витрати за видами і їх врегулювання (Koszty według rodzajów i ich rozliczenie)	Клас 8. Витрати на виконання бюджетних програм
Група 5 Витрати за типами діяльності та їх врегулювання (Koszty według typów działalności i ich rozliczenie)	
Група 6 Продукція (Produkty)	-
Група 7 Дохід та витрати (Przychody, dochody i koszty)	Клас 7. Доходи
Група 8 Фонди, резерви і фінансові результати (Fundusze, rezerwy i wynik finansowy)	Клас 5. Капітал та фінансовий результат
Позабалансові рахунки: 970-998	Клас 9. Позабалансові та управлінські рахунки бюджетів та державних цільових фондів Клас 0. Позабалансові рахунки розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів

Джерело: побудовано автором на основі [10, 11].

Бухгалтерський облік

Натомість в Польщі на державному рівні прийнято лише один типовий (у нашому розумінні) план рахунків, призначений для бюджетних і комунальних організацій. Відповідно до розпорядження Міністра фінансів Польщі від 05.07.2010 р. року такий типовий план має 4 формати (наводяться в додатках до розпорядження) для:

1. Бюджетних товариств (додаток 1).
2. Територіальних органів самоврядування (додаток 2).
3. Бюджетних закладів і самостійних бюджетних установ (додаток 3).
4. Закордонних представництв (додаток 4).

Проведемо порівняльний аналіз польського плану рахунків для бюджетних закладів і самостійних бюджетних установ (Plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych) та його українського аналога – Плану рахунків бухгалтерського обліку у державному секторі [10] (табл. 3).

На основі даних табл. 3 можна зробити висновок про наявність тенденції до уніфікації класів рахунків для державного сектору як в Україні, так і в Польщі. Обидва плани рахунків мають 9 класів балансових

рахунків та клас позабалансових рахунків. Однак існують і певні відмінності. Зокрема, прийнятий на три роки раніше українського, польський план рахунків містить розділи 3 і 6, які не мають своїх аналогів у вітчизняному плані рахунків. В польському плані рахунків більш детально прописано рахунки витрат установи (класи 5 і 7), що свідчить про увагу до витратної частини бюджетів. Зазначимо, що остання редакція українського плану рахунків для державного сектору значно наблизилася його структуру до європейських зразків, зокрема, польського. Відтак обидва плани рахунків для державних установ дозволяють реалізувати на практиці вимоги Міжнародних стандартів фінансової звітності для державного сектору.

У Польщі підприємствам комерційного сектору (суб'єкти господарювання у формі приватних, акціонерних товариств, спілок) надано право формувати власний план рахунків. Польські експерти зазначають, що значна частина приватного сектору економіки надає перевагу так званому промислового плану рахунків [1, 2]. Фрагмент такого плану рахунків підприємства Польщі наведено в таблиці 4.

Таблиця 4

Фрагмент плану рахунків підприємства Польщі (комерційний сектор)

Wykaz kont (приклад рахунку)			Nazwa konta (назва рахунку)
mini- malny (мінімальний)	podsta- wowy (основний)	rozsze- rzony (деталізований)	
Zespół 0 – Aktywa trwałe (група 0 – Довгострові активи)			
01	01		Črodki trwałe (довгострокові об'єкти)
		01-1	Grunty (земля)
		01-2	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (будинки та інженерні об'єкти)
		01-3	Urządzenia techniczne i maszyny (обладнання технічне і машини)
		01-4	Črodki transportu (транспортні засоби)
		01-5	Inne środki trwałe (w tym inwentarz żywy zaliczany do środków trwałych) (інші об'єкти)
02	02-0		Wartości niematerialne i prawne (правові нематеріальні активи)
		02-1	Koszty zakończonych prac rozwojowych (витрати на завершені науково-дослідні роботи)
		02-2	Wartość firmy (вартість фірми)
		02-3	Inne wartości niematerialne i prawne (інші нематеріальні активи)

Джерело: складено автором на підставі [9].

Промисловий план рахунків будується аналогічно бюджетному і має, як правило, три рівні рахунків – мінімальний, основний, деталізований. Останній налічує коди рахунків з 3-х і більше цифр. Такий підхід нагадує вітчизняну систему синтетичних, субрахунків і аналітичних рахунків.

В цілому, польські комерційні підприємства мають більше свободи у виборі формату плану рахунків і не зобов'язані застосовувати типовий. Натомість, для бюджетних установ і комунальних підприємств держава встановлює більш

деталізований підхід з урахуванням специфіки кожного бюджетного рівня і напрямів витрачання бюджетних коштів. Такий підхід сприяє встановленню більш гнучкого обліку і контролю бюджетних коштів.

Нормативне забезпечення бухгалтерського обліку в рамках Директив ЄС. Європейський союз впроваджує політику поступової уніфікації фінансової звітності для країн-членів. При цьому підкреслюється, що ця політика не повинна суперечити положенням МСФЗ. Методика і

організація бухгалтерського обліку на рівні підприємства (установи) при цьому знаходяться в компетенції національних урядових органів і не регулюються директивно з боку урядових структур ЄС. Чинною на сьогодні щодо фінансової звітності є Директива 2013/34/ЄС. Цей документ вимагає для компаній, які працюють за законодавством ЄС, оприлюднювати наступні звіти за уніфікованим форматом згідно додатків [12]:

- III Горизонтальна структура балансу;
- IV Вертикальна структура балансу;
- V Структура звіту про прибутки та збитки за періодом витрат;
- VI Структура звіту про прибутки та збитки за функцією витрат.

Держави-члени повинні вимагати від компаній використання однієї з двох форм балансового звіту та звіту про прибутки та збитки, при цьому вони можуть надавати право вибору форми з переліку дозволених форм. Держави-члени мають право дозволяти підприємствам подавати замість звіту про прибутки та збитки звіт про результати діяльності, підготовлений за одним з дозволених форматів. Малим і середнім підприємствам може бути надана можливість використання спрощених варіантів форм звітів. Проте, держави-члени можуть обмежувати форми балансу та звіту про прибутки та збитки, якщо це необхідно при поданні фінансової звітності в електронному вигляді. У такому підході проглядається гнучкість політик ЄС щодо умов окремих країн.

Згідно з п. 1 статті 4 Директиви 2013/34/ЄС, річна фінансова звітність становить єдине ціле і для всіх підприємств включає, як мінімум, балансовий звіт, звіт про прибутки та збитки та примітки до фінансової звітності. Держави-члени можуть вимагати від підприємств, окрім малих підприємств, включення до річної фінансової звітності, додатково до згаданих документів, й інші звіти [12].

Чинні МСФЗ не містять положень щодо жодного з розглянутих елементів організації обліку і звітності (закон про бухгалтерський облік, національні стандарти, типовий (або не типовий) план рахунків). Міжнародні стандарти формують вимоги до методології бухгалтерського обліку і розкриття інформації у фінансовій звітності. Питання організації обліку і звітності відносяться до компетенції урядових структур країни або до адміністрації компанії.

На відміну від МСФЗ, Директива 34 не вимагає складати звіти про власний капітал і про рух коштів. Це – певне спрощення для компаній єврозони. Разом з тим, додатково вимагається подавати два звіти: про управління і про платежі на користь урядів. Таким чином, Директивою 34 в рамках ЄС запроваджено категорію нефінансової звітності, яка не регулюється вимогами МСФЗ. Відтак можна констатувати певний вихід норм Директиви 34 за рамки міжнародних стандартів [13, с. 20]. На наш погляд, цей процес пов'язаний з поширенням тенденції розвитку інтегрованої звітності.

Відмітимо, що Україна, як асоційований член ЄС, взяла на себе зобов'язання (відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським союзом від 2014 року) поступово імплемувати норми законодавства ЄС у національних законодавчих актах. Строки імплементації – від 3 до 5 років [14].

Висновки. Дослідження нормативного забезпечення бухгалтерського обліку в Польщі і в Україні показало аналогічність складових такого забезпечення: закон про бухгалтерський облік, національні стандарти бухгалтерського обліку, типовий план рахунків.

За змістом і обсягом закон про бухгалтерський облік Польщі є значно ширшим за український аналог. Національні стандарти бухгалтерського обліку, навпаки, є більш розвинутими за сферами охоплення в Україні. Натомість, польські стандарти відрізняються більш детальним викладенням методик обліку і звітності конкретного сегмента обліку.

Типовість плану рахунків в Польщі є характерною лише для бюджетних установ і комунальних підприємств, тоді як в Україні його зобов'язані застосовувати і бюджетні, і комерційні підприємства. Це свідчить про наявність більшої свободи у підприємств Польщі в організаційних засадах обліку.

На нашу думку, в Україні, опираючись на приклад Польщі, доцільно розширити «облікову свободу» підприємств. Зокрема, типовому плану рахунків для підприємств комерційного сектору (включаючи і синтетичні рахунки) слід надати статус добровільного. Такий крок буде відповідати тенденції зменшення державного регулювання підприємницької діяльності, що є однієї із засад імплементації положень Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом від 2014 року.

4 Список використаних джерел

1. *Winiarska, K.* Wpływ międzynarodowych regulacji na kształt polskiej rachunkowości (Вплив міжнародного регулювання на прикладі бухгалтерського обліку в Польщі) / *K. Winiarska* // Міжнародний збірник наукових праць. – 2012. – Вип. 3(9) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/download/72435/67873>

2. *Żukowska, H.* Zawartość informacyjna polityki rachunkowości (Напрями інформаційної політики бухгалтерського обліку) [Текст] / *H. Żukowska, B. Sawicka.* – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Wydawnictwo KUL. – Lublin, 2014. – 417 p.

3. *Лучко, М. Р.* Бухгалтерський облік зарубіжних країнах [Текст]: Навчальний посібник / *М. Р. Лучко, І. Д. Бенько.* – К.: Знання, 2006. – 311 с.

4. *Федотова, Г. А.* Бухгалтерский учет в зарубежных странах [Текст] / *Г. А. Федотова, И. Г. Цыпленкова* // Труды Кубанского государственного аграрного университета. – 2006. – Вып. 351. – С. 91-95.

5. *Голов, С.* Совершенствование бухгалтерского учета и финансовой отчетности в Украине в контексте евроинтеграции [Текст] / *С. Голов* // Бухгалтерский учет и аудит. – 2014. – № 1. – С. 3-17.

Бухгалтерський облік

6. Зубілевич, С. Облікова Директива ЄС, її вплив на склад і зміст звітів європейських компаній та перспективи для України [Текст] / С. Зубілевич // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 7. – С. 3-17.

7. Ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, Dz.U. 2002 Nr 76, poz. 694, ze zm. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/Download?id=WDU20091521223&tupe=3>

8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

9. Krajowe Standardy Rachunkowosci [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mf.gov.pl/ministerstwo-finansow/dzialalnosc/rachunkowosci/krajowe-standardy-rachunkowosci-i-/asset-publisher/0d1Z>

10. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.2013 р. № 1203 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14>

11. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5.07.2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.finanse.mf.gov.pl/documents/766655/985403/20100705_rozporz_szczeg_zasad_rach.pdf

12. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0034>

13. Малишкін, О. І. Український баланс: можливості трансформації до євроформату [Текст] / О. Малишкін, А. Кравчук, В. Мальована // Бухгалтерський облік і аудит. – 2016. – № 6. – С. 16-26.

14. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011

4 References

1. Winiarska, K. (2012). Wpływ międzynarodowych regulacji na kształt polskiej rachunkowości [The influence of international regulation on the example of accounting in Poland]. *Miżnarodnyi zbirnyk naukovykh prats*, (3(9)). Retrieved from <http://pbo.ztu.edu.ua/article/download/72435/67873>

2. Żukowska, H. & Sawicka, B. (2014). *Zawartość informacyjna polityki rachunkowości [Directions of the information policy of accounting]*. Lublin: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Wydawnictwo KUL.

3. Luchko, M. R. & Benko, I. D. (2006). *Bukhhalterskyi oblik v zarubizhnykh krainakh [Accounting in foreign countries]*. Kyiv: Znannia.

4. Fedotova, G. A. & Tsyplenkova, I. G. (2006). *Buhgalterskiy uchet v zarubezhnykh stranah [Accounting in foreign countries]*. *Trudy Kubanskogo gosudarstvennogo agrarnogo universiteta*, (351), 91-95.

5. Holov, S. (2014). *Sovershenstvovanie bukhhalterskoho ucheta i finansovoy otchetnosti v Ukrainie v kontekste evrointehratsii [Improvement of accounting and financial reporting in Ukraine in the context of European integration]*. *Bukhhalterskiy uchet i audit*, (1), 3-17.

6. Zubilevych, S. (2014). *Oblikova Dyrektyva YeS, ii vplyv na sklad i zmist zvitiv yevropeiskyykh kompanii ta perspektyvy dlia Ukrainy [The EU Accounting Directive, its impact on the composition and content of European companies' reports and prospects for Ukraine]*. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, (7), 3-17.

7. Ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości. Retrieved from <http://isap.sejm.gov.pl/Download?id=WDU20091521223&type=3>

8. Verkhovna Rada Ukrainy. (1999). *Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy [About Accounting and Financial Reporting in Ukraine: The Law of Ukraine]*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

9. Krajowe Standardy Rachunkowosci. Retrieved from <http://www.mf.gov.pl/ministerstwo-finansow/dzialalnosc/rachunkowosci/krajowe-standardy-rachunkowosci-i-/asset-publisher/0d1Z>

10. Ministerstwo finansiv Ukrainy. (2013). *Plan rakhunkiv bukhhalterskoho obliku v derzhavnomu sektori [Chart of accounts in the public sector]*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14>

11. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5.07.2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Retrieved from http://www.finanse.mf.gov.pl/documents/766655/985403/20100705_rozporz_szczeg_zasad_rach.pdf

12. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC. Retrieved from <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013L0034>

13. Malyshekin, O., Kravchuk, A., Malovana, V. (2016). *Ukrainskyi balans: mozhlyvosti transformatsii do yevroformatu [Ukrainian balance: the possibility of transformation into Euroformat]*. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, (6), 16-26.

14. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom [Association Agreement between Ukraine and the European Union]. Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011